

POLSKA ORGANIZACJA NIEBANKOWYCH INSTYTUCJI PŁATNOŚCI
ZWIĄZEK PRACODAWCÓW

REKOMENDACJA

POLSKIEJ ORGANIZACJI NIEBANKOWYCH INSTYTUCJI PŁATNOŚCI
w sprawie obliczania wpłat na pokrycie kosztów nadzoru nad
krajowymi instytucjami płatniczymi

ZAGADNIENIE I

Czy w świetle art. 113 ustawy o usługach płatniczych (dalej „UUP”) kwoty transakcji płatniczych, wobec których nastąpiła odmowa wykonania, które nie mogły być właściwie wykonane lub które zostały odwołane, cofnięte, anulowane lub zostały zwrócone płatnikowi z innej przyczyny, w tym kwoty transakcji polegających na zwrocie płatnikowi kwoty transakcji płatniczej z jakiegokolwiek przyczyny, powinny być wliczane do kwot transakcji płatniczych stanowiących podstawę do obliczania wpłat należnych z tytułu nadzoru na krajowymi instytucjami płatniczymi?

1. Zgodnie z art. 113 UUP krajowe instytucje płatnicze są obowiązane do wnoszenia wpłat na pokrycie kosztów nadzoru. Wpłaty są wnoszone w wysokości stanowiącej iloczyn całkowitej kwoty **transakcji płatniczych wykonanych** przez krajową instytucję płatniczą, w tym także przez jej agentów i stawek wskazanych we właściwych przepisach wykonawczych.
2. W obrocie gospodarczym oprócz transakcji płatniczych realizujących swój pierwotny cel gospodarczy (to jest zapłata na rzecz odbiorcy transakcji) występują transfery środków korygujące pierwotne transakcje płatnicze. Obejmuje to transakcje typu „R” ('reject', 'refusal', 'return', 'reversal', 'revocation' or 'request for cancellation' - zgodnie z terminologią rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) Nr 260/2012, zob. art. 2 pkt 25 rozporządzenia), to jest transakcje, które nie mogą być właściwie wykonane przez dostawcę lub które stanowią obsługę wyjątków, między innymi z powodu braku środków, odwołania, błędnej kwoty lub daty, braku upoważnienia lub niewłaściwego czy zamkniętego rachunku.
3. Transakcja płatnicza w ujęciu ogólnym to co do zasady czynność realizująca zamierzony cel gospodarczy pomiędzy płatnikiem i odbiorcą (rozliczenie). R - transakcje nie mają samodzielnego bytu gospodarczego, odrębnego od bytu pierwotnej transakcji płatniczej (nie realizują pierwotnego celu gospodarczego zamierzonego pomiędzy płatnikiem i odbiorcą), ich byt jest uzależniony od istnienia wcześniejszej transakcji płatniczej. W tym ujęciu pomiędzy transakcją płatniczą a R-transakcją występuje podstawowa różnica, to jest iż ta pierwsza jest niezależną czynnością, a ta druga jest czynnością zależną od istnienia tej pierwszej. W tym świetle w ujęciu ogólnym za transakcję płatniczą w rozumieniu ustawy uznać można tylko tę pierwszą.
4. Powyższe rozróżnienie w ujęciu ogólnym znajduje w pełni potwierdzenie w szczegółowych przepisach ustawy o usługach płatniczych. Zgodnie z definicją transakcji płatniczej i zlecenia płatniczego transakcja płatnicza ma miejsce tylko wtedy, gdy występuje zlecenie płatnicze (art. 2 pkt 36 UUP), to jest oświadczenie płatnika lub odbiorcy skierowane do dostawcy płatnika i zawierające polecenie transferu środków. W przypadku R - transakcji zlecenie płatnicze w powyższym rozumieniu nie występuje. R – transakcje są albo w całości, albo w znacznej części czynnościami podejmowanymi przez dostawców w celu wykonania ustawowych obowiązków przewidzianych w przepisach o odpowiedzialności dostawcy w razie niedojścia transakcji do skutku zgodnie z jej gospodarczym celem. Przy R – transakcji nie występuje zlecenie płatnicze w powyższym rozumieniu, a zatem nie można ich traktować jak transakcji płatniczych w rozumieniu ustawy.
5. Przepisy o wpłatach na pokrycie kosztów nadzoru odnoszą się wyłącznie do transakcji płatniczych. Skoro przepisy te nie wprowadzają odrębnego znaczenia transakcji płatniczych, w szczególności nie przyjmują znaczenia szerszego niż na potrzeby innych przepisów, miarodajne na tym gruncie jest opisane powyżej pojęcie transakcji płatniczych. Wpłaty na koszty nadzoru naliczać w takim układzie należy wyłącznie od samodzielnych, pierwotnych transakcji płatniczych, które spełniły swój podstawowy cel gospodarczy na podstawie zlecenia płatniczego klienta dostawcy usług płatniczych. W takim układzie przy obliczaniu wpłat należnych z tytułu nadzoru nie należy uwzględniać

R – transakcji. Nie należy uwzględniać przy tym również transakcji pierwotnie korygowanych, gdyż w razie korekty transakcja taka jest eliminowana z obrotu prawnego relewantnego dla przepisów dotyczących wpłat.

REKOMENDACJA:

R – transakcji oraz transakcji korygowanych przez R – transakcje nie należy wliczać do podstawy obliczania wpłat należnych z tytułu nadzoru nad krajowymi instytucjami płatniczymi.

ZAGADNIENIE II

Czy przy obliczaniu należnych za dany okres (rok, półrocze) wpłat należnych z tytułu nadzoru oraz zaliczek na poczet pokrycia kosztów nadzoru należy uwzględniać transakcje płatnicze zlecone w tym okresie (roku, półroczu), jeżeli rachunek dostawcy odbiorcy (lub odbiorcy) został uznany kwotą tych transakcji w następnym okresie (roku, półroczu)?

1. Proces realizacji zlecenia płatniczego rozpoczyna złożenie zlecenia płatniczego. Samo zlecenie płatnicze stanowi jedynie oświadczenie płatnika lub odbiorcy skierowane do jego dostawcy zawierające polecenie wykonania transakcji płatniczej (zob. art. 2 pkt 36 UUP).
2. Wykonanie transakcji płatniczej jako takie nie zostało dookreślone wprost w UUP. Na intencję ustawodawcy w zakresie rozumienia „wykonania” transakcji płatniczej wskazują niemniej, jednoznacznie przepisy UUP o odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie transakcji płatniczej. Dostawca płatnika ponosi zasadniczo odpowiedzialność za udostępnienie środków dostawcy odbiorcy (przeływ pieniężny), w tym za uznanie rachunku dostawcy odbiorcy. Dostawca płatnika zwolniony jest z tej odpowiedzialności z momentem otrzymania przez dostawcę odbiorcy kwoty transakcji. W świetle powyższego transakcja płatnicza może być uznana za wykonaną przez dostawcę płatnika na gruncie UUP z momentem udostępnienia środków dostawcy odbiorcy. W przypadku usług dostawcy odbiorcy dla swoich klientów odpowiedzialność dostawcy odbiorcy kończy się z momentem uznania rachunku odbiorcy lub udostępnienia w inny sposób kwoty transakcji płatniczej odbiorcy i analogicznie ten moment należy uznawać za wykonanie transakcji płatniczej przez dostawcę odbiorcy.
3. W związku z powyższym przyjęć należy, że momentem decydującym o wykonaniu transakcji, a więc także momentem decydującym o zaliczeniu danej transakcji do danego okresu przy obliczaniu wpłat należnych na pokrycie kosztów nadzoru, jest odpowiednio moment uznania rachunku dostawcy odbiorcy transakcji płatniczej lub uznania rachunku samego odbiorcy transakcji, względnie udostępnienia środków w inny sposób niż uznanie rachunku jeśli rachunek nie bierze udziału w transakcji.

REKOMENDACJA:

Przy obliczaniu wpłat należnych za dany okres z tytułu nadzoru oraz zaliczek na poczet pokrycia kosztów nadzoru dostawca płatnika powinien uwzględniać tylko te transakcje płatnicze, co do których rachunek dostawcy odbiorcy został uznany kwotą transakcji płatniczej w tym okresie, a w przypadku dostawcy odbiorcy – co do których rachunek odbiorcy został uznany kwotą transakcji płatniczej w tym okresie (w obu przypadkach alternatywne udostępnienie środków w inny sposób niż uznanie rachunku jeśli rachunek nie bierze udziału w transakcji). Transakcje zainicjowane w tym okresie, ale wykonane w powyższy sposób w następnym okresie, należy uwzględniać przy obliczaniu wpłat lub zaliczek za następny okres.

